

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Leszek Matuszewski /spr./

Sędziowie: SSO Ewa Taberska

SSO Bożena Ziółkowska

Protokolant: stażysta Iwona Moskal

przy udziale A. D. Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2014 r.

sprawy **D. N.**

oskarżonego z art. 178a § 4 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora i obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wągrowcu VII Zamiejscowy Wydział Karny z/s w C., z dnia 30 maja 2014 r. sygn. akt VII K 1197/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że podwyższa orzeczony w punkcie 2 okres trwania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych do 5 (pięciu) lat,

II. w pozostałej części utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

III. kosztami postępowania odwoławczego obciąża oskarżonego i zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 zł tytułem zwrotu tych kosztów i wymierza opłatę za drugą instancję w kwocie 180 zł.

B. Z. L. E. T.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Wągrowcu, VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w C., wyrokiem z dnia 30 maja 2014 roku, sygn. akt VII K 1197/13, uznał oskarżonego **D. N.** za winnego tego, że w dniu 26 października 2013 roku w W. na ulicy (...), będąc uprzednio skazanym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Pile VIII Zamiejscowy Wydział Karny z Siedzibą w Z. o sygn. akt VII K 320/13 z dnia 18 kwietnia 2013 roku łączącym wyroki Sądu Rejonowego w Złotowie o sygn. akt II K 255/12 z dnia 16 kwietnia 2012 roku za przestępstwo umyślne z art. 178 a §1 k.k. i art. 244 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. i o sygn. akt II K 429/12 z dnia 13 grudnia 2012 roku za przestępstwo umyślne z art. 244 k.k. na karę 9 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbył w części w okresie od 27 listopada 2012 roku do 13 czerwca 2013 roku tj. 6 miesięcy i 17 dni kary prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy O. (...) o nr rej. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości mając 0,41 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu jednocześnie nie stosując się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Złotowie o sygn. akt II K 255/12 z dnia 16 kwietnia 2012 roku zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 2 lat tj. od 24 kwietnia 2012 roku do 24 kwietnia 2014 roku tj. przestępstwa z art. 178 a § 4 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 178 a § 4 k.k. wymierzył mu karę 9 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia przez oskarżonego wszelkich pojazdów mechanicznych przez okres 2 lat.

Na podstawie art. 49 §2 k.k. orzeczono od podsądnego świadczenie pieniężne w wysokości 100 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

W ostatnim punkcie wyroku, na podstawie art. 627 k.p.k. zasądzone od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów procesu w kwocie 144,41 zł i na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o opłatach w sprawach karnych wymierzono opłatę w wysokości 180 złotych.

Z powyższym wyrokiem nie zgodzili się: **prokurator** oraz **obrońca podsądnego**, podważając odpowiednio okres, na jaki orzeczono środek karny oraz wymierzenie kary bezwzględnej pozbawienia wolności.

Prokurator zarzucił wyrokowi rażącą niewspółmierność wymierzonego podsądnemu środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat podczas gdy okoliczności popełnienia przestępstwa, wysoki stopień społecznej szkodliwości czynu, stopień jego zawinienia, w szczególności wielokrotna, uprzednia karalność oskarżonego za przestępstwa podobne, a także względy prewencji indywidualnej i generalnej przemawiają za orzeczeniem wobec podsądnego kary surowszej i orzeczenia środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat.

Skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez wymierzenie podsądnemu D. N. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych przez okres 5 lat.

Obrońca podsądnego zarzuciła orzeczeniu rażącą niewspółmierność kary poprzez niezastosowanie art. 69 § 4 k.k. i nieskorzystanie wobec oskarżonego z dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej mu kary pozbawienia wolności.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej kary 9 miesięcy pozbawienia wolności na okres próby 2 lat.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora zasługuje na uwzględnienie. Apelacja obrońcy D. N. jest zaś bezzasadna i to w stopniu wręcz oczywistym.

Na wstępie należy podkreślić, że Sąd I instancji w sposób wyczerpujący przeprowadził postępowanie dowodowe i rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku rozprawy, na ich podstawie zaś poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne oraz należycie wykazał winę oskarżonego. Ocena materiału dowodowego przez Sąd Rejonowy dokonana została z uwzględnieniem dyrektyw sformułowanych w art. 7 k.p.k., jest przeto zgodna z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz nie zawiera błędów logicznych. Swoje stanowisko Sąd I instancji w sposób przekonujący umotywował w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Uzasadnienie to odpowiada wymogom z art. 424 k.p.k., umożliwiając kontrolę odwoławczą zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Zarzut rażącej surowości kary bezwzględnej 9 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej oskarżonemu nie znalazł potwierdzenia. Należy przypomnieć, że zarzut rażącej niewspółmierności kary (środka karnego) można skutecznie podnosić wtedy, gdy orzeczona kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, ale nie uwzględnia jednak w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą (wyrok SN z dnia 11 kwietnia 1985 r., V KRN 178/85, OSNKW 7-8/1985, poz.60). Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę ocen co do jej wymiaru, ale różnice tak zasadniczej natury, że karą dotychczas wymierzoną nazwać można by niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować (zob. wyrok SN z dnia 2 lutego 1995 r. II KRN 198/94).Sąd odwoławczy w pełni akceptuje karę bezwzględną 9 miesięcy pozbawienia wolności. Sąd I instancji prawidłowo uznał, że z uwagi na okoliczności

popelnienia czynu oraz dotychczasową postawę oskarżonego, jedynie najsurowsze rodzajowo sankcje karne będą stanowiły sprawiedliwą odpłatę za wyrządzone zło.

Sąd meriti w sposób prawidłowy sformułował katalog okoliczności obciążających, w szczególności uprzednią karalność oskarżonego, a także stopień nietrzeźwości podsądnego. Sąd Rejonowy prawidłowo również ocenił okoliczności przemawiające na korzyść oskarżonego.

Nie ma wątpliwości, że stopień społecznej szkodliwości czynu popełnionego przez sprawcę należy oszacować jako znaczny. Sprawca w sposób rażący i umyślny naruszył podstawowe zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, poprzez jazdę w stanie nietrzeźwości. Niczego istotnie nie zmienia to, że oskarżony przejechał samochodem stosunkowo krótki odcinek. Oskarżony znajdując w stanie uniemożliwiającym kontrolę nad kierowanym pojazdem, jechał drogą publiczną w warunkach nocnych. W tych okolicznościach, podsądny stanowił poważne zagrożenie dla uczestników ruchu drogowego, którzy mogli pojawić się w każdym momencie na drodze publicznej.

Zdaniem Sądu odwoławczego, także stopień zawinienia sprawcy jawi się jako znaczny. D. N. doskonale zdawał sobie sprawę, z wpływu, jaki na jego zachowanie wywiera spożycie alkoholu. Co istotne, był już prawomocnie skazany za popełnienie przestępstwa prowadzenia samochodu w stanie nietrzeźwości, a także kilkakrotnie za popełnienie występku z art. 244 k.k. Sąd Rejonowy słusznie podkreślił, że oskarżony dopuścił się przestępstwa zaledwie kilka miesięcy po odcierpieniu kary pozbawienia wolności. Dowodzi to znacznego nasilenia złej woli oskarżonego, która musi być surowo napiętnowana. Wręcz naiwne są zapewnienie obrońcy, że podsądny nie miał zamiaru jazdy w stanie nietrzeźwości. Nie ujawniły się żadne atypowe okoliczności znoszące poczytalność podsądnego, czy wskazujące na anormalną sytuację motywacyjną. Oskarżony spożywając alkohol miał świadomość, jakie wywiera on skutki. Nie jest tak, aby „sytuacja zmusiła” oskarżonego do podjęcia jazdy samochodem. W świetle realiów dowodowych niniejszej sprawy, nic nie usprawiedliwia stwarzania poważnego zagrożenia dla innych uczestników ruchu drogowego.

Sąd I instancji prawidłowo podkreślił wagę prewencji generalnej. Kształtując represję prawnokarną wobec sprawcy, należy z całą stanowczością położyć akcent na istotne w ferowaniu sankcji za przestępstwa z art. 178 a § 4 k.k.-względę prewencji generalnej. Wymiar sprawiedliwości jest zobligowany do stanowczej i surowej reakcji prawnokarnej wobec ludzi skrajnie nieodpowiedzialnych.. To właśnie osoby pokroju oskarżonego stanowią realne zagrożenie dla życia i zdrowia innych uczestników ruchu drogowego. Oskarżony zachował się właśnie tak, jakby nie obowiązywały go reguły ruchu drogowego, których przestrzeganie ma przecież chronić życie i zdrowie innych osób. W tej sytuacji, społeczeństwo musi uzyskać jasny sygnał o braku pobłażliwości dla tak groźnych, przestępczych naruszeń ruchu drogowego, zaś organy wymiaru sprawiedliwości mają natomiast obowiązek reagować surowo na podobne przestępcze naruszenia tych reguł.

Niczego istotnie nie zmienia podkreślany przez obrońcę młody wiek oskarżonego.

Sankcja karna wymierzona podsądnemu nie pozostaje w sprzeczności z dyrektywą określoną w art. 54 § 1 k.k., nakazującą przy wymiarze kary sprawcy młodocianemu kierować się przede wszystkim tym, aby go wychować. W szczególności dyrektywa ta nie oznacza nakazu liberalnego traktowania sprawców młodocianych, lecz obliguje sąd do wnikliwego rozpoznania osobowości sprawcy, jego dotychczasowego trybu życia, rodzaju naruszonego dobra jak też sposobu i okoliczności popełnienia przestępstwa (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 5 września 2002r., II AKa 79/02, OSA 2004/5/32). Przepis art. 54 § 1 k.k. nie statuuje prymatu kary wolnościowej lub też kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, w procesie wychowania młodocianego sprawcy przestępstwa i jego wdrażania do przestrzegania porządku prawnego. Zarówno „młodocianość”, jak i „względę wychowawcze” nie stanowią samodzielnych czynników jako podstawa szczególnego kształtowania wymiaru kary (złagodzenia kary),lecz w procesie kształtowania kary muszą być zestawione z pozostałymi okolicznościami podmiotowymi i przedmiotowymi, mającymi znaczenie dla wymiaru kary. (vide: uzasadnienie postanowienia z dnia 7 września 2006r., w sprawie II KK 118/06 (OSNwSK 2006/1/1696). Tylko przeto w przypadku skonstruowania pozytywnej prognozy kryminologicznej, sąd może orzec karę z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. W niniejszej sprawie całokształt okoliczności czynu popełnionego przez oskarżonego wyklucza taką możliwość. Organ

orzekający słusznie wykluczył skonstruowanie wobec podsądnego pozytywnej prognozy kryminologicznej. Sąd Rejonowy prawidłowo położył nacisk na realizację wobec podsądnego dyrektywy prewencji indywidualnej w jej aspekcie represyjnym.

Sąd odwoławczy, tak jak Sąd I instancji nie dopatrył się w stosunku do oskarżonego przesłanek uzasadniających warunkowe zawieszenie wykonania tak wymierzonej kary łącznej, o które to postulował oskarżony w swojej apelacji. W niniejszej sprawie, nie mamy do czynienia w z wyjątkowymi okolicznościami, o których mowa w przepisie art. 69 § 4 k.k. uzasadniającymi zastosowanie wobec podsądnego środka probacyjnego. Karta karna oskarżonego razi swoją obfитоścią, zważywszy na bardzo młody wiek oskarżonego. Nadto oskarżony, popełnił przestępstwo w krótkim okresie po odbyciu kary pozbawienia wolności. Wszystkie te okoliczności świadczą o nieskuteczności stosowanych wobec podsądnego kar nieizolacyjnych. Wszystkie te okoliczności przemawiały za odpowiednio surową reakcją wymiaru sprawiedliwości na przestępcze zachowanie sprawcy.

Zdaniem Sądu II instancji, zachodzą podstawy do zaostrzenia środka karnego wymierzonego podsądnemu. Prokurator ma rację, że rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 zaskarżonego wyroku razi swoją łagodnością.

Analizując prawidłowość rozstrzygnięcia w zakresie orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, zważyć zwłaszcza trzeba na istotę tegoż środka karnego określonego w art. 42§2 k.k., przewidzianego dla kierowcy-sprawcy wypadku komunikacyjnego. Przesłanką stosowania środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów jest zagrożenie, które mogłoby w przyszłości spowodować prowadzenie pojazdu mechanicznego przez oskarżonego. Jest to najskuteczniejszy sposób wzmocnienia bezpieczeństwa na drogach i zmuszenia naruszających zasady bezpieczeństwa do ich przestrzegania w przyszłości (identycznie: wyrok SN V KRN 106/82, OSNPG 1982, z.8, poz. 108). Nie budzi wątpliwości, że w świetle naruszenia reguł drogowych, stwarzającego poważne zagrożenie w ruchu drogowym musi być wyeliminowany z ruchu drogowego na dłuższy okres, niż wskazany w zaskarżonym wyroku. Okoliczności sprawy wykazują jednoznacznie, iż prowadzenie przez niego pojazdów stanowi wysokie zagrożenie bezpieczeństwa w komunikacji. Co więcej, oskarżony, mimo uprzednich skazań za popełnienia przestępstw z art. 178 a § 1 k.k. i art. 244 k.k., po raz kolejny zdecydował się prowadzić samochód w stanie nietrzeźwości. Dowodzi to tego, że jest osobą całkowicie ignorującą reguły stojące na straży bezpieczeństwa w ruchu drogowym i nie wyciągającą dosłownie żadnych wniosków z uprzedniej karalności za przestępstwa z art. 178 a § 1 k.k. i art. 244 k.k..

Ustalając długość trwania tego środka, Sąd II instancji wziął pod uwagę to, że podsądny prowadząc pojazd stanowił tego dnia poważne zagrożenie na drodze z uwagi na ograniczone możliwości panowania nad pojazdem, a także jego dotychczasową lekceważącą postawę wobec rozstrzygnięć Sądów służących uchronienie innych uczestników ruchu drogowego przed niebezpieczeństwem ze strony podsądnego.

Alkohol u kierowcy pojazdu mechanicznego nie tylko obniża jego zdolności psychomotoryczne (zdolność postrzegania, reagowania itp.), ale ponadto rozluźnia hamulce moralne, zwiększa pewność siebie, zuchwalstwo i zmniejsza obawę przed odpowiedzialnością karną za popełnione przestępstwo. Nietrzeźwość obok nadmiernej prędkości stanowi jedną z podstawowych przyczyn wypadków w ruchu drogowym, w których zostają ranni lub giną inni użytkownicy drogi. Przestępstwa komunikacyjne popełnione w stanie nietrzeźwości stanowią poważne zagrożenie społeczne. Z tego powodu wyrokując w podobnych sprawach, należy mieć na uwadze, że porządek i bezpieczeństwo na drogach w niemalym stopniu zależą od stosowania właściwej represji. W szczególności powinna ona, uwzględniając całokształt zaistniałego zdarzenia, stanowić jeden z istotnych elementów zwalczania oraz zapobiegania tej kategorii przestępczości. Oznacza to, iż tylko odpowiednio surowe potraktowanie oskarżonego, lekceważącego zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym kierującego pojazdem w stanie nietrzeźwym będzie mogło czynić zadość społecznemu poczuciu sprawiedliwości. Tak jak podkreślono, D. N. jest osobą nie wyciągającą żadnych konstruktywnych wniosków z orzekanych wobec niego sankcji karnych, zwłaszcza za prowadzenie pojazdu wbrew sądowemu zakazowi. Zaostrzenie środka karnego powinno w sposób dobitny zmusić oskarżonego do podjęcia krytycznej refleksji na przyszłość nad swoim wcześniejszym postępowaniem. Wszystkie te okoliczności przemawiały za zaostrzeniem środka karnego w kierunku postulowanym przez prokuratora.

W pozostałym zakresie wyrok jako odpowiadający prawu utrzymano w mocy.

Orzeczenie środka karnego z art.50 k.k. spełni rolę prewencyjną, wskazując na brak pobłażliwości dla sprawców groźnych przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, a nadto stygmatyzującą wobec sprawcy. Stąd też, rzezone rozstrzygnięcie zasługuje na pełną akceptację.

Także pozostałe rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, jako odpowiadające prawu, zasługiwały na akceptację.

Sąd odwoławczy na podstawie art.624 k.p.k. i art.636 k.p.k. , art.1, art. 2 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 10 stycznia 1973 roku o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 zł tytułem wyłożonych kosztów postępowania odwoławczego i wymierzył oskarżonemu opłatę za drugą instancję w kwocie 180 zł.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że podwyższył orzeczony w punkcie 2 okres trwania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych do 5 lat,

II. w pozostałej części utrzymał w mocy zaskarżony wyrok,

III. kosztami postępowania odwoławczego obciążył oskarżonego i zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 zł tytułem zwrotu tych kosztów i wymierzył opłatę za drugą instancję w kwocie 180 zł.

SSO Bożena Ziółkowska SSO Leszek Matuszewski SSO Ewa Taberska